

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Buren,
De Wetering 1,
4021 VZ Maurik.
Fax: 0344 579200

Lienden, 25 februari 2008

Geacht College,

BETREFT: ZIENSWIJZE VRIJSTELLING BOUWPLAN WINDPARK BUREN

Wij wensen bezwaren in te brengen tegen uw voornemen om vrijstelling te verlenen van de bepalingen van het bestemmingsplan Buitengebied Lienden aan WEOM B.V. voor het plaatsen van vier windturbines en bijbehorende bouwwerken op percelen aan de Zilverlandse weg en de Schaapteeg in Lienden.

Wij zijn van oordeel dat de plaatsing van vier windturbines op bedoelde locatie het landschappelijk karakter van het gebied zal aantasten en dat een groot aantal inwoners van Buren en Neder-Betuwe schade zal worden berokkend. Deze schade betreft uitzicht, geluidshinder, slagschaduw en, daarmee samenhangend, de waardevermindering van hun bezit. Daarenboven brengen windturbines een gezondheidsrisico met zich mee voor omwonenden; vormen zij een gevaar voor de vele vogels die het gebied tijdens de vogeltrek aandoen, overvliegen of die er hun broedplaats hebben, waaronder ijsvogels, uilen en ooievaars; en zal het de doodsteek zijn voor de recreatieve betekenis van het gebied. Voorts vinden wij het onaantvaardbaar dat terwijl in onze buur-provincie Noordrijn-Westfalen bij de aanleg van windparken een afstand van tenminste 2000 meter tot de bebouwing wordt aangehouden, u voornemens bent toestemming te verlenen voor de bouw van windturbines op een afstand van niet meer dan 400 meter van de bebouwing.

Verder zijn wij van mening dat het College tekort is geschoten in het naar behoren informeren van de omwonenden over de plannen voor een windpark. Deze plannen en aankondigingen van bijeenkomsten zijn gepubliceerd in een blad dat niet onder alle omwonenden wordt verspreid. Bovendien waren de betreffende ingezonden mededelingen van het College slecht toegankelijk. Zowel de aankondiging van de aanvraag van de bouwvergunning, als die van het voornemen deze vergunning te verlenen, leken te zijn weggestopt tussen dubbele garages en simpele verbouwkjes. Naar ons oordeel brengt de aard en de omvang van de planologische ingreep de verplichting met zich mee alle omwonenden goed en duidelijk te informeren, en alle aanwonenden rechtstreeks aan te schrijven.

Wij zijn derhalve van oordeel dat wij niet of in onvoldoende mate in de gelegenheid zijn gesteld ons democratisch recht te verwezenlijken deel te nemen aan de discussies welke hebben geleid tot raadsbesluiten in 2006 en 2007 inzake het windpark. Wij zijn voornemens ons hierover te beklagen bij Gedeputeerde Staten en andere bevoegde instanties. Verder merken wij op dat ook WEOM B.V., die in de afgelopen jaren allerlei onderzoek heeft verricht of heeft laten verrichten naar de geschiktheid van de lokaties, kennelijk nooit op het idee gekomen is om om- en aanwonenden te raadplegen of zelfs maar te informeren.

In de projectnotitie Windpark Buren wordt beweerd dat de vier turbines jaarlijks 16 miljoen kWh zullen opwekken, en dat dit genoeg energie is voor ruim 4570 huishoudens, hetgeen overeenkomt met ongeveer 40% van het aantal huishoudens in de gemeente Buren (p 24). Dit is

een verkeerde voorstelling van zaken. De turbines produceren niet alleen maar energie voor huishoudens. Nederland verbruikt per jaar 900 miljard kWu energie, dat is 56 000 kWu per hoofd van de bevolking. Op een paar procent kernenergie na wordt al deze energie uit fossiele brandstoffen gehaald. Een turbine met een vermogen van 1 MW brengt per jaar ($8760 \times 0,20 \times 1000 =$) 1,75 miljoen kWu op, dat is dus de energie voor 31 personen. Met andere woorden: een turbine van 1 MW vermijdt een CO₂ uitstoot die nodig is om in de energiebehoefte te voorzien van 31 personen. De 10 MW die de vier turbines van het Windpark Buren gaan opwekken zullen dus in het gunstigste geval een CO₂ uitstoot vermijden die samenhangt met de energievoorziening van ($10 \times 31 =$) 310 personen. Dit komt neer op nauwelijks 1.2% van de ingezetenen van Buren.

Wij stellen voorts vast dat de lokatie van het windpark buiten dan wel grotendeels buiten de aangewezen zoekzones ligt, hetgeen ons inziens in strijd is met zowel de in het streekplan en ontwerpbestemmingsplan neergelegde uitgangspunten voor windenergie, als met het overige gemeentelijke, provinciale en rijksbeleid ten aanzien van windenergie. Verder merken wij op dat er samen met de realisatie van het windpark Echteld, in feite sprake is van de ontwikkeling van een windpark van acht molens. In de besluitvorming is daar geen rekening mee gehouden.

In de projectnotitie wordt het belang van de plaatsing van de windturbines overschat terwijl bepaalde nadelige effecten op de omgeving niet worden genoemd of worden gebagatelliseerd. Wij zijn van mening dat de plaatsing van de turbines geen enkel lokaal belang dient, terwijl het algemeen maatschappelijk belang ervan zeer beperkt is en niet opweegt tegen de schadelijke effecten zoals hieronder nader zal worden uiteengezet.

1. Aantasting van het landschappelijke karakter

Volgens het bouwplan hebben de vier windturbines een maximale tiphoogte van 135 meter. Er kan geen twijfel over bestaan dat deze bouwwerken – hoger dan de Utrechtse Dom! – de wijde omgeving zullen domineren, de horizon zullen vervuilen, en het open en landschappelijk karakter van de omgeving ernstig zullen aantasten. In het Magazine van de Gemeente Buren (December 2007) spreekt wethouder Wim Hompe zich uit tegen verrommeling van het landschap en roept de lezer vervolgens op om "trots te zijn op ons buitengebied". Het gemeentebestuur doet er goed aan die oproep ook zelf goed ter harte te nemen.

Wij wijzen er verder op dat minister Cramer zich op 26 januari j.l. in het radioprogramma "Spijkers met Koppen" heeft uitgesproken over plekken waar nog windturbines mogen komen. In "achtertuinten" is het niet meer gewenst, aldus de minister. Ze moeten worden gebundeld op industrie-terreinen, en niet in open landschap. Met de provincies zijn afspraken gemaakt en zij zullen zoeken naar de beste locaties. Als voorbeelden noemde de minister de Maasvlakte en de Eemshaven.

2. Geluidsoverlast

De locatie van de vier turbines bevindt zich in een open landschap dat wordt doorsneden door de A15, de spoorlijn Tiel-Arnhem en de Betuwelijn: drie verkeersaders die samen nu reeds aanzienlijke geluidsoverlast veroorzaken in de wijde omgeving, in het bijzonder wanneer de wind uit zuidwestelijke hoek waait. In de projectnotitie wordt betoogd dat het geluid van de omgeving dat van de turbines zal overstemmen. Dit mag wellicht het geval zijn als er treinen langskomen of als de A15 op bepaalde momenten van de dag veel verkeer te verwerken heeft, maar er zijn ook momenten waarop het verkeer rustig is en er geen treinen passeren. Overdag zullen de turbines die laatste restjes stilte voor zich opeisen, terwijl zij 's nachts het rijk voor zich alleen zullen hebben.

Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen¹ blijkt dat het geluid van windmolens juist na zonsondergang sterk toeneemt omdat er dan hogerop meer wind staat. WEOM's berekeningen (Ruimtelijke Onderbouwing Windpark Buren, Bijlage 2) betreffen de gemiddelde windsnelheid op een hoogte van tien meter over een heel jaar. Maar het gaat hier om windturbines met een as hoogte van wel negentig meter en op die hoogte kan het stevig waaien, terwijl het aan de grond bladstil is. Er is vastgesteld dat de stevige wind in de hogere luchtlagen er voor zorgt dat de wieken van windmolens 's nachts vaak sneller draaien dan overdag. Het geluid dat de stroming van de wind langs de wieken veroorzaakt wordt daardoor luider en kan, aldus dit onderzoek, op grotere afstand dan voorheen werd gedacht, overlast veroorzaken. Windpark Buren zal in een wijde omtrek rond de turbines hoorbaar zijn, dat wil zeggen in elk geval tot voorbij Aalst ten noorden van de provinciale weg en - in oostelijke richting - tot voorbij de woonkern Westeinde. Het is echter zeer waarschijnlijk dat het geluid over een nog veel grotere afstand – tot 5 kilometer – hoorbaar zal zijn. Het is hierbij van belang er op te wijzen dat het niet alleen het geluidsvolume is dat zorgen baart maar ook de aard van het geluid. Kwalificaties van ervaringsdeskundigen lopen uiteen van "zeer irritant" tot "op den duur gek-makend".

3. Overlast door slagschaduw

In de projectnotitie wordt gewag gemaakt van de schaduw van de draaiende bladen "die op bepaalde plaatsen en onder bepaalde omstandigheden op een raam van een vertrek vallen en in het vertrek een hinderlijke wisseling van lichtsterkte veroorzaken". Ook wordt vastgesteld dat dit in sommige gevallen zelfs "lichamelijke invloed" kan hebben, maar dat de passeerfrequentie van de geplande turbines ruim onder de "hinder grens" liggen. Wanneer die grens wordt overschreden zal, volgens de notitie, de turbine worden stilgelegd. Maar dit geldt alleen voor woningen die binnen een afstand van 12 maal de rotordiameter van de windturbines zijn gesitueerd en waar meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden. De notitie maakt niet aannemelijk dat er voor de meeste woningen binnen dat gebied geen sprake zal zijn van slagschaduw. Men is te optimistisch over afscherming door opgaande beplanting, bossages en boomgaarden. De indruk bestaat ook dat men zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven van het grote aantal woningen binnen dit gebied, waaronder een belangrijk deel van de woonkern Westeinde. Bovendien wijst de praktijk van reeds gerealiseerde windparken uit dat de normen die van overheidswege ten onzent zijn vastgesteld onvoldoende bescherming bieden.

Volgens de notitie hebben de windturbines een automatische stilstandvoorziening die de turbine afschakelt wanneer slagschaduw optreedt ter plaatse van woningen. Dit is maar een deel van de waarheid. Een stilstandautomaat is het verlengstuk van degene die de automaat programmeert of bedient. Bij minder dan twintig minuten per dag slagschaduw wordt er niet afgeschakeld. Dan is er dus overlast en schade, al of niet verhaalbaar. En daarbij maakt het niet uit dat de een er meer last van heeft dan de ander. Subjectieve overlast is ook overlast heeft de rechter al eens uitgesproken.

4. Gezondheids- en veiligheidsrisico's

Volgens een recent Brits onderzoek² bestaat er een verband tussen overlast veroorzaakt door windparken en gezondheidsklachten van omwonenden. Uit een enquête onder bewoners van huizen gesitueerd op een afstand van minder dan *1.2 miles* (1900 m) van windturbines bleek dat driekwart vond dat het geluid van die turbines de kwaliteit van hun bestaan had aangetast. Van de bewoners die met gezondheidsklachten naar de huisarts gingen legde zelfs tachtig procent een verband tussen hun klachten en de hinder veroorzaakt door de windturbines. Windturbines zouden niet dichterbij woningen moeten worden geplaatst dan *1.5 miles* (2400 m), aldus dit onderzoek.

¹ The sound of high winds: the effect of atmospheric stability on wind turbine sound and microphone noise: <http://dissertations.ub.rug.nl/faculties/science/2006/g.p.van.den.berg/> (Bijl 1)

² Wind Turbines, Noise and Health, Dr. Amanda Harry M.B.Ch.B.P.G.Dip. E.N.T., February 2007 (Bijl 2)
Zie: <http://www.nkpw.nl/images/stories/Wind%20turb%20noise%20health%202007%20A%20Harry.pdf>

Uit eerder genoemd onderzoek van de Rijks Universiteit Groningen blijkt dat het door windturbines geproduceerd geluid mogelijk schadelijker is dan tot nu toe is verondersteld. Gezondheidsproblemen, in het bijzonder slaapstoornissen, epilepsie, depressies en psychische klachten, worden steeds vaker in verband gebracht met het wonen in de nabijheid van windturbines. Er zijn bij VROM nieuwe normen in de maak waarbij rekening wordt gehouden met de uitkomsten van het Groningse onderzoek. In Duitsland zijn inmiddels schadeclaims toegekend wegens door windturbines veroorzaakte gezondheidsproblemen.

Wij maken u er op attent dat zowel in Duitsland als in Denemarken voor windturbines van de afmetingen als welke voorzien voor het Windpark Buren een minimale afstand van 1500 tot 2000 m tot de bebouwing aangehouden wordt. In Noordrijn Westfalen is onlangs besloten om windturbines welke op een afstand van minder dan 1500 meter van woningen zijn geplaatst, te verwijderen. In Frankrijk hanteert men momenteel - op advies van de Franse Gezondheidsraad³ - een minimale afstand van 1500 meter tot de bebouwing. De vraag is niet langer of er een Europese richtlijn zal komen waarin deze afstandseisen worden vastgelegd, maar *wanneer* zo'n richtlijn zal worden uitgevaardigd.

Het feit dat in Nederland de minimale afstand tot de bebouwing slechts 4x de aslengte van de turbine bedraagt, behoeft de verantwoordelijke vergunninggever er niet van te weerhouden aanvullende eisen te stellen op basis van voortschrijdend inzicht in risico's betreffende de gezondheid en veiligheid van omwonenden. Wij zijn zelfs van mening dat de vergunninggever, voorzover kennis dragend van deze risico's, de morele plicht heeft om zulke aanvullende eisen te stellen.

In de notitie wordt geen serieuze aandacht besteed aan de gezondheidsrisico's die het windpark avontuur met zich meebrengt. Kennelijk is WEOM B.V. van oordeel dat als men zich maar houdt aan de door de overheid vastgestelde minimale eisen, men verder niet verantwoordelijk is en dus ook niet aansprakelijk kan worden gesteld voor mogelijke negatieve effecten op de gezondheid van omwonenden. Dit is onjuist. Mocht het plaatselijk bestuur, ondanks alle door ons naar voren gebrachte bezwaarlijke feiten, nochtans besluiten een bouwvergunning te verlenen aan WEOM B.V. dan zullen omwonenden zowel de bouwer, de uitbater, als ook de vergunninggever aansprakelijk stellen voor alle gezondheidsklachten welke mogelijk verband houden met de in de nabijheid van hun woningen geplaatste windturbines.

Het wekt geen verbazing dat waar de notitie nauwelijks aandacht besteed aan de gezondheidsrisico's voor mensen, mogelijke effecten op de gezondheid van dieren volledig buiten beschouwing blijven, terwijl bekend is dat er in de onmiddellijke omgeving van de turbines vee wordt gehouden en er een dierenkliniek en een dierenpension zijn gevestigd.

Volgens de notitie zullen de windturbines voldoen aan alle wettelijke veiligheidseisen. Ditzelfde gold voor de windturbines die in de afgelopen maanden betrokken waren bij ongelukken, zoals de turbine die omviel, de turbine die door de bliksem getroffen werd en de turbine waarvan rotorbladen spontaan afbraken; zij voldeden allemaal aan genoemde veiligheidseisen. Reden te meer om veel meer afstand tot de bebouwing te bewaren dan het gemeentebestuur kennelijk voornemens is toe te staan.

4. Gevaar voor vleermuizen, vogels en bijenstand

De notitie beschouwt geheel ten onrechte de effecten op vogels ten behoeve van het Windpark Buren als verwaarloosbaar. Men baseert zich op een onderzoek van Bureau Waardenburg uit 2003 dat als sterk verouderd mag worden gekwalificeerd.

³ Le retentissement du fonctionnement des éoliennes sur la santé de l'homme, Académie nationale de médecine - maart 2006 (**Bijl 3**)

In dit verband wijzen wij op het ecologische beheerplan van de Betuwelijn waar de notitie met geen woord over rept. Echter in de directe omgeving van de windturbines zijn natuurontwikkeling projecten, waaronder de verplaatsing van de Linge en de natuurvriendelijke ontwikkeling van de rivier oever, die hebben geleid tot de terugkeer van zeldzame vogelsoorten, waaronder de ijsvogel.

Ook vestigen wij de aandacht op de aanwezigheid van vele vleermuizen in het gebied en van broedplaatsen van Kievieten, grutto's, uilen en ooievaars binnen een straal van enkele honderden meters van de windturbines. Het is evident dat de veiligheid van deze vogels en hun jongbroed, welke gekoesterd worden door de lokale gemeenschap, door de plaatsing van de windturbines ernstig zal worden bedreigd.

Het is merkwaardig dat het Bureau Waardenburg kennelijk niet heeft opgemerkt dat er in het gebied wel degelijk watervogels pleisteren en dat er tijdens de vogeltrek grootschalige dagelijkse vliegbewegingen zijn waar te nemen, hetgeen moet worden beschouwd als een belangrijk knelpunt.

Tenslotte maken wij het College er op attent dat er aan de Schaaapsteeg twee imkerijen gevestigd zijn beide op minder dan 500 meter afstand van een der turbines. Er kan geen twijfel over bestaan dat de windturbines het gedrag van de bijenvolken, welke gevoelig zijn voor bepaalde geluidstrillingen, zal beïnvloeden. Wij zijn met name verontrust over mogelijke schade aan de koninginneteel. Het is aannemelijk dat het ritueel van de bruidsvlucht van de jonge koninginnen welke plaatsvindt op circa 30 - 50 meter hoogte ernstig zal worden verstoord door de turbines, met alle gevolgen van dien voor de toekomst van de bijenstand welke van belang is voor de fruitteelt.

5. Negatieve effecten op recreatie

Hoewel men van mening kan verschillen over de vraag of windturbines mooi zijn of niet, staat het buiten kijf dat degenen die zich een dagje, een weekje of de gehele zomervakantie ter verpozing naar het platteland begeven, de omgeving van windparken zullen mijden. In een straal van slechts twee kilometer rond het Windpark Buren bevinden zich een aantal (boeren) campings, uitspanningen met mogelijkheid tot overnachting en verkooppunten van streek gebonden producten, die een daling van het aantal bezoekers kunnen verwachten en die hun activiteiten ten behoeve van het toerisme wellicht geheel zullen moeten beëindigen. Wederom verwijzen wij naar een interview met wethouder Wim Hompe in het December nummer van Gemeente Buren Magazine waarin deze beweert recreatie en toerisme een belangrijke economische peiler te vinden en oog te hebben voor mini-campings, bed & breakfast voorzieningen en andere vormen van kleinschalige recreatie. "Dan kan er wat verdiend worden. Want ook in het buitengebied moet de schoorsteen blijven roken". Wederom is het advies aan het gemeentebestuur om de daad bij het woord te voegen.

6. Planschade en daling belastinginkomsten

De kosten van het Windpark Buren, welke voor een deel zullen bestaan uit planschade vergoedingen waarop omwonenden aanspraak maken, zijn aanzienlijk en brengen belangrijke financiële risico's met zich mee voor de gemeente Buren⁴.

Er bestaat uitgebreide jurisprudentie ter zake van waardevermindering van woningen in de nabijheid van windturbines. In het algemeen beschouwt men de uitspraak van het gerechtshof te Leeuwarden onder nummer BK74/02 WOZ in 2003 die een waardevermindering van 30% vaststelde wegens aanleg van een windpark op 2.5 km afstand, als maatgevend. Dit percentage

⁴ Windenergie in Buren, Dr. J.H. Fred Jansen, NKPW, februari 2008 (Bijl 4)

wordt ook vaak gehanteerd in de ons omringende landen. Maar zelfs indien de gemiddelde waardevermindering van het onroerende goed in het gebied kleiner is dan die van het eigendom waarop de uitspraak van de Rechtbank van Leeuwarden betrekking had, dan moet, gelet op het groot aantal woningen rond de locaties (waaronder een deel van een nieuwe woonwijk in Kesteren), rekening gehouden worden met zeer aanzienlijke kosten, waaronder begrepen de derving van WOZ inkomsten voor zowel de Gemeente Buren als de Gemeente Neder-Betuwe.

Er liggen binnen 2,5 km van de turbines naar schatting minstens 410 woningen die hinder van de turbines gaan ondervinden, 150 in de gemeente Buren en 260 in de gemeente Neder-Betuwe, met een totale waarde van 164 miljoen €. Een waardevermindering van 30% levert dan een schade op van ca 49 miljoen €. Deze schade komt ten laste van de initiatiefnemers of energiebedrijven of, als zij dit niet kunnen of willen betalen, van de gemeente Buren.

Wij achten het zorgelijk dat WEOM B.V geen voorzieningen heeft getroffen voor de vergoeding van planschade. De firma vindt dit niet nodig omdat volgens een "risico analyse" opgesteld door onafhankelijke experts er geen planschade in het gebied zal optreden. Het heeft er alle schijn van dat WEOM B.V. niet van plan is enige schade te erkennen laat staan te vergoeden. Het risico dat bij vaststelling van planschade door de rechter de gemeente uiteindelijk toch opdraait voor de kosten moet daarom niet worden onderschat.

De huiseigenaren in het gebied lijden hoe dan ook schade, ook als WEOM B.V. deze niet vergoedt. Wij achten het een van de primaire taken van een gemeentebestuur burgers tegen deze schade te beschermen.

Maar de kosten van het park zijn veel hoger dan de verwachte planschade:

- de opbrengst van de eigenarenbelasting (Buren 2,0 ‰, Neder-Betuwe 1,236 ‰) wordt lager. Bij een waardevermindering van 30 % betekent dit een jaarlijkse schadepost van 36 duizend € voor de gemeente Buren en van 39 duizend € voor de gemeente Neder-Betuwe.

- de belastinginkomsten van het Rijk en het Waterschap zullen ook dalen. Hier betreft het een bedrag van ongeveer 700.000 € per jaar.

- Voor de duur van tien jaar zal er jaarlijks een bedrag van 750.000 € aan overheidssubsidies in de vier turbines van het windpark worden gestoken.

Dit betekent dat afgezien van de planschade in de komende tien jaar de kosten voor de gemeenschap maar liefst $75.000 + 700.000 + 750.000 = 1.525.000$ € per jaar zullen bedragen.

Terwijl naar ons oordeel bovengenoemde punten op zich zelf al meer dan voldoende basis verschaffen om mogelijke vrijstelling voor het bouwplan te heroverwegen, zijn er een aantal nieuwe feiten en ontwikkelingen die het rechtvaardigen om volledig af te zien van de aanleg.

1. Een van de belangrijkste overwegingen die ten grondslag liggen aan het voornemen om steun te verlenen aan de aanleg van Windpark Buren is de Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie (BLOW), een overeenkomst tussen de nationale, provinciale en gemeentelijke overheden om een collectieve inspanning te leveren met het doel om in 2010 tenminste 1500 Mw windenergie te realiseren. Wij maken u er op attent dat deze doelstelling reeds in 2007 is bereikt. Er is momenteel zelfs al ruim 1700 Mw op landlokaties gerealiseerd. Samen met nog lopende en reeds vergunde projecten zal er medio 2010 ruim 2300 MW gerealiseerd zijn (bron WHS Wind). Dit betekent dat het nationale, collectieve uitgangspunt van BLOW, namelijk 'dringende redenen van groot openbaar belang' is vervallen, in weerwil van het feit dat twee provincies, waaronder Gelderland, hun inspannings-verplichtingen niet geheel hebben kunnen waarmaken.

Wij merken op dat er nog geen nieuw beleid is vastgesteld door de Tweede en Eerste Kamer. Wel heeft Minister Cramer in haar Nota Schoon en Zuinig te kennen gegeven dat het ruimtelijk beleid achterhaald is en herzien moet worden. Hierbij wil ze windparken concentreren, kwetsbare landschappen vrijwaren, en verrommeling tegengaan. Naar ons oordeel zou het gemeentebestuur zich sterk moet maken voor behoud van het agrarische en landschappelijke karakter van de gemeente Buren. Waar het windenergie betreft, zou het de provinciale en landelijke politiek er van moeten overtuigen dat er simpelweg geen geschikte locaties zijn voor windturbines als er niet zoals elders in Europa tenminste enkele kilometers afstand kan worden bewaard tot de bebouwing.

2. Gelet op het feit dat op een afstand van minder dan een kilometer van de voorgestelde locatie van het windpark Buren thans het windpark Echteld wordt aangelegd, zijn wij van mening dat uw voornemen in strijd is met het Streekplan Gelderland 2005 dat voorschrijft dat "slechts locaties worden ontwikkeld voor windturbineparken die op ten minste 4 km afstand zijn gelegen van windenergielocaties waarvoor finale planologische regeling heeft plaatsgevonden."

Bovendien dient er een milieueffectrapportage (MER) te worden opgesteld. Weliswaar is er voor het windpark Buren geen sprake van overschrijding van de drempelwaarde van 15 MW. Echter, nu het windpark Echteld op zo'n korte afstand van dit windpark gerealiseerd wordt en in een soortgelijke opstelling is gepland, is er sprake van bijzondere omstandigheden en milieugevolgen die van beide parken in zijn geheel voor omwonenden merkbaar zullen zijn. Op basis daarvan dient een diepgaand onderzoek naar alternatieven en milieueffecten in het kader van een MER te worden opgesteld. De MER-plicht mag niet omzeild worden.

3. Tenslotte brengen wij onder uw aandacht de conclusie uit het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid "*Klimaatstrategie - tussen ambitie en realisme*" (2006)⁵. Hierin wordt gesteld dat de kans dat men met wind een 'winner' heeft geselecteerd, gering is. "Het besluit om nu reeds tegen hoge kosten te investeren in grootschalige toepassing van wind lijkt een voorbeeld van overhaaste *technology push*. Andere opties, zoals efficiëntere conventionele centrales, toepassing daarin van CCS, een toenemend aandeel van gas en/of kernenergie; gebruik van cellulosehoudende biomassa, het tegengaan van ontbossing en de reductie van methaan hebben een groter potentieel en lijken minder kostbaar." Hoewel dit een discussie betreft die de gemeentegrenzen, de provinciale grenzen en zelfs de landsgrenzen overschrijdt, dienen deze opties niet onbesproken te blijven wanneer men overweegt mee te werken aan de aanleg van windparken.

Wij erkennen en respecteren de belangrijke rol van het gemeentebestuur om het algemeen belang, het plaatselijk belang en het belang van individuele ingezetenen zorgvuldig tegen elkaar af te wegen. Wij weten dat er belangen zijn waaraan individuele belangen, zoals de bescherming van ons woongenot of zelfs de waarde van onze woningen, ondergeschikt zijn. Maar de aanleg van Windpark Buren is naar onze stellige overtuiging geen zaak van buitengewoon maatschappelijk belang, het park dient evenmin bijzondere gemeentelijke belangen, biedt geen economische voordelen terwijl de werkgelegenheid er ook al geen baat bij heeft. De aanleg van Windpark Buren dient in de eerste plaats de commerciële belangen van WEOM B.V., van NUON en van de windindustrie in het algemeen. In zekere zin kan het windpark worden beschouwd als een school-voorbeeld van symbool politiek. Want de (ongemakkelijke) waarheid is dat de bijdrage die de turbines leveren aan het elektriciteitsnet minimaal is, evenals de besparing op de inzet van fossiele brandstoffen en de aldus vermeden emissies. Die geringe besparing staat in geen verhouding tot wat de lokale gemeenschap en individuele ingezetenen dreigen te verliezen of te moeten opofferen.

Nog maar zeer kort geleden is het woongenot van de bewoners van het gebied aanzienlijk gedaald door de aanleg en ingebruikname van de Betuwelijn welke eveneens is aangelegd om

⁵ <http://www.wrr.nl/content.jsp?objectid=3619> (Bijl 5)

fossiele brandstoffen te besparen en CO₂ uitstoot te reduceren. Ons nogmaals om een offer vragen is onrechtvaardig, onverantwoordelijk en moreel verwerpelijk gelet op het zeer beperkte algemeen maatschappelijk belang van het park.

Wij vertrouwen er op dat u gelet op het bovenstaande geen vergunning zult verlenen voor de bouw van Windpark Buren.

Hoogachtend,

Actiecomite DE KLAP VAN DE MOLEN,

R. Foppen, Voorzitter stuurgroep
Schaapsteeg 5
4041 AT Kesteren
r.foppen@wanadoo.nl

J. Van Gorkom, Secretaris stuurgroep
Veldstraat 2
4033 AK Lienden
jvangorkom@planet.nl

B. van Blijderveen, lid stuurgroep
Schaapsteeg 1a
4041 AT Kesteren

F. de Bruin, lid stuurgroep
Schaapsteeg 7
4041 AT Kesteren

F. van Leeuwen, lid stuurgroep
Schaapsteeg 12
4033 AJ Lienden

T. Louters, lid stuurgroep
Burg Houtkoperweg 30
4033 BK Lienden

C. Schimmel, lid stuurgroep
Fruitstraat 66
4041 AJ Kesteren

H. Zaayer, lid stuurgroep
Oude Broekdijk 18
4041 AR Kesteren

Bijlage 1 :

**Wind Turbines Noise and Health, Dr Amanda Harry, januari 2007
(update)**

Bijlage 2 :

The sound of high winds: the effect of atmospheric stability on wind turbine sound and microphone noise, G. van den Berg, mei 2006
(Samenvatting proefschrift)

Bijlage 3 :

Le retentissement du fonctionnement des eoliennes sur la sante de l'homme, Academie nationale de medicine, maart 2006

Bijlage 4 :

Windenergie in Buren, Dr. J. H. F. Jansen, NKPW, februari 2008

Bijlage 5 :

Conclusies uit het reapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid "Klimaatstrategie – tussen ambitie en realisme", 2006